

EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT.

Dr. JELLINEK IMRE o. őrnagy

A csapat egészségügyi szolgálat ellenőrzésének módjáról

A szemlék kapcsán következő szempontokból tartom helyesnek megvizsgálni a csapat eü. szolgálat működését.

- I. Általános benyomás.
- II. Adminisztráció.
- III. Eü. kiképzés.
- IV. Ellenőrző munka.
- V. Betegség megelőző munka (tömeg és egyéni higiénie, szűrővizsgálatok,
- VI. Diagnosztikai, valamint gyógyító tevékenység.
- VII. Eü. anyag.
- VIII. Javaslatok, újítások, kapcsolatok és együttműködés kérdései.

I. Az általános benyomás magában foglalja a fegyelmet az eü. szolgálatban működőknél, az eü. körlet tisztaságát, az éberség kérdését, a rendelkezések végrehajtásának módját, az öntevékenységet.

Az eü. körlet tisztaságának, rendjének megismerésekor meggyőződünk nemcsak a rendelő, egyes műszerek, műszer-szekrények, kötszerledobók, betegszobák, evőeszközök tisztaságáról, — hanem a padlástól a pincéig minden zugot meg kell nézni, a szekrények belsejét, a szekrények és polcok mögötti helyeket is.

Nézzük meg, hogy mit találunk a fiókokban, hogy elzárták-e megfelelően a telefonjegyzéket, a különböző névjegyzékeket, a tappert, a naptárt.

Egyik alakulat gyengélkedő szobájában a nyitott fiókban az alakulat összes szerveinek telefonszámait megtaláltam, sőt a szolgálati ágak vezetőinek nevét is itt-ott feltüntették, másutt „szemináriumi névjegyzék” címén heverték névsorok.

Egyik eü. thts. fiókjában szalonna és kenyérmaradékok mellett ott feküdtek a napiparancsok szépen összerakva.

Volt olyan alakulat is, ahol az eü. thts. harsány erőt, egészséget kiáltva, vállap nélkül, kigombolt zubbonyban jelentkezett.

II. Eü. adminisztráció, a vezetendő előjegyzések az anyagi szolgálat ellátására kiadott Segédlet 112. oldalán fel vannak sorolva. Persze nem feledkezhetünk meg egyéb feljegyzésekről sem: leltár, élelmiszer vizsgálattal kapcsolatos feljegyzések stb.

Leggyakoribb hiba, hogy az előjegyzéseket felületesen, olvashatatlanul vezetik. Így pl. találtam olyan betegnaplót, amelyben a kórismeként csupán annyi volt feltüntetve, hogy nyirokcsomó duzzanat, de hogy ez mely testrészen volt, hogy tbc., lues, mononucleotitis infectiosa, rubeola, vagy más forgott volna fenn, erről nem lehetett tudomást szerezni. Tudnunk kell, hogy az előjegyzések vezetése nemcsak az egyén és közösség egészségének megvédése szempontjából fontos, hanem igen gyakran törvényeségi eseteknél lényeges adatot szolgáltat.

Másik gyakori hiba, hogy az előjegyzésre, feljegyzésre szolgáló füzetek nincsenek hitelesítve és így megfelelően összefűzve.

Nem szabad elfelejteni, hogy az orvosi feljegyzések „bizalmasan” kezelendők.

III. Eü. kiképzést a csapat tagjai és az eü. szolgálatban működők részére kell tartani. A csapat eü. kiképzés az általános kiképzés egyik részét alkotja és az orvosnak a kiképzési periódus részére előre ki kell dolgozni pontos tervét, úgy, ahogy azt a követelmények előírják. Persze gondoskodni kell az eü. szolgálatban működő bajtársak szakmai továbbképzéséről is. Az eü. kiképzés alkalmazkodjék a kiképzendők ismereteihez, használjuk fel a segédleteket, ahol lehet, ismertessük a szovjet eü. szolgálat megfelelő részeit. Az eü. kiképzés főleg a praktikus étellel számoljon.

A kiképzés csak akkor lesz eredményes, ha visszakérdéssel, gyakorlati bemutatással szerzünk meggyőződést a gyengékről és ezeket tanulásban támogatjuk.

Az eü. kiképzés kapcsán a természettudományos oktatás fontosságának elve érvényesüljön. Egyes fegyvernemek speciáli-

tásainak ezen a téren is érvényesülnie kell (pl. üza. mérgezés, O₂ hiány stb.).

IV. Ellenőrzés kapcsán nemcsak a kiadott parancsok helyes végrehajtását, ami alapvetően fontos, tartjuk szem előtt, hanem előre megállapított terv szerint, az alakulat minden megnyilvánulását, életjelenségét figyelve, s abban résztvéve igyekezzék az orvos tudásával, tapasztalatával csapatának munkáját megjavítani. Ne kerülje el figyelmét a menet és pihenés, a nagy hidegek, az elhelyezés, a fűtés, az élelmezés, a ruházódás problémája, s mindaz, ami csapatának életében felmerül. Viszont ez csak úgy lehetséges, ha rendszeresen, tervszerűen ellenőriz, mintegy súlyt képezve hol egyik, hol másik kérdés komplexumánál.

V. Betegség megelőző munka főszempontjai: tisztálkodás lehetősége, víz mennyisége, vízcsapok, mosdóhelyek mennyisége, fogápolás kérdése. — Mindennapos jelenség, hogy a gyengélkedő szobában fekvő és őrségen lévő katonák fogkefe és törülköző nélkül vannak. Tudni kell, hogy a fehérmű és ágy nemű váltás a Szolg. Szab. által előírt időközlel történik, meg kell győződni, hogy mosás után tiszta-e a fehérmű. A fürdést a Szolg. Szab.-ban foglaltak értelmében kell megszervezni. Elegendő időt kell adni fürdésre, tisztálkodásra. Ha a szakácsok naponként nem tudnak egyes helyeken még megfürdeni, akkor melegvízzel való alapos megmosakodást kell elrendelni, amit naponta ellenőrizzünk, vagy ellenőriztessünk. A lábbeli, ruházat épsége, megfelelő volta ne kerülje el az orvos figyelmét.

A latrinák, WC-k tisztasága körül sok a baj. Láttam oly alakulatot, ahol a latrinát a konyha és gyengélkedőszoba közvetlen közelében helyezték el. Allandó oktatóssal, az öntudat fokozásával, de ha kell, a fenyítő fegyelmi hatalom igénybevételevel kell a kérdést megoldani.

Rágcsálók, férgek kipusztítása egyrészt a tisztaság fenntartásával, másrészt kémiai anyagokkal történik.

Az élelmezési szolgálat körül igen sok dolga akad az orvosnak. A konyhák, konyhaeszközök, bútorok, falak, mellékhelyiségek, raktárak, jégszekrények kínos pontossággal ellenőrizendők. A szekrényeket időnként húzzuk el, a fiókokat nézzük meg, a sütőket nyissuk fel, a burgonyatisztítóba, a nem használt kontérokba se resteljük benézni. Nézzük meg, hol van a konyha hulladék, lefedett helyen, messze a konyhától tartják-e?

Az élelmezési szolgálatban működőket (szakács, raktáros, felszolgáló) alkalmazás előtt meg kell vizsgálni. Széklet- és vizelet-vizsgálattal a Salmonella-fertőzés, mellkas-átvilágítással a

tüdőbaj kizárását tartsuk szükségesnek. Persze ezek a fizikális vizsgálat kiegészítői.

Az ételmezési szolgálatban működők egészsége, tisztasága (kéz, ruházat) hetenként ellenőrzendő; a bakt. vizsgálatot $\frac{1}{4}$ évenként. A vizsgálatokról jó feljegyzést készíteni.

A bejövő ételmezés megvizsgálendő, ilyenkor nézzük meg rajtaütésszerűen, hogyan is szállítják az ételmezést, nem úgy-e, mint egyik alakulatnál, ahol egy piszkos konfliktokocsin, szakadt, szennyes ruhába csavartan hozzák be a főleg csontokból álló „húst”, miután a hentes a javát kivágta.

Időnként győződünk meg a hentes, illetve a hússzállító N. V. tisztaságáról.

A húst naponta, átvétel és felhasználás előtt az orvosnak meg kell vizsgálni.

De nemcsak a hús, hanem az egyéb élm. cikkek élvezhetőségét, tárolását, kezelését ellenőrizze az orvos. Nem egy polcon van-e a cukor és a szappan, nem tartják-e fémedényben az ecetet, a húst tiszta, hűvös, szellős helyen tartják-e, nem avas-e a vaj, a tejes edények ki vannak-e öblítve kiürítésük után, nem a pusztta földön, illetve a falhoz támasztva tartják-e az ételmi cikkeket? A kenyér jól kisült-e, rajta van-e a kenyéren a sütési bélyegző, jóízű-e a kenyér. Időnként a pékműhelyt is meg kell szemlélni, hogy tiszta-e?

A kávéház tisztaságát rendszeresen ellenőrizni kell, (hogy mossák-e a poharakat, lefedik-e az ételmi cikkeket, milyen minőségű ételmezést adnak, milyen a szeszital-fogyasztás, kenyér-fogyasztás stb.) A kész ételmezereket ízletesség, változatosság, kalória-, fehérje-, vitamin-, ásványianyagtartalom szempontjából ellenőrizzük.

A víz kérdése ne kerülje el a figyelmet.

A szűrővizsgálatok tüdőbetegség, fogbetegség, nemibajok szempontjából végzendők időközönként el, a Szolg. Szab-ban előírt havonként és fél évenként elrendelt vizsgálatok keretében.

Védőoltásokat az előírtaknak megfelelően végezzük el.

Üzemeket (konyha, raktár) egyszerű leltárral ellátott, lezárt mentődobozzal kell ellátni. Megfelelően kiképzett elsősegélynyújtók legyenek minden körletben.

Az eü. bizottságok működése általában gyenge, miután a kérdést nem eléggé aktualizálják.

A laktanya és szállás szemléket tervszerűen végezzük. Az észrevételeket pontosan, de nem terjengősen írjuk le, egyúttal javaslatot is tegyünk a hibák kiküszöbölésére.

A szemleészrevételeket a pk. és htp. pk. mindig olvassa át. Szemlélnk kapcsán nézzük meg a fogdákat, őrszobát (priccek!!)

irodákat, tantermeket, borbélyt, raktárakat, pincéket, padlásokat, szeméttárolókat.

Az eü. körlet rendje és tisztasága természetesen még a legszebb és legtisztább laktanyában is példászerűen magas színvonalú legyen. Az orvosi vizsgálóban a szükséges dolgokon kívül ne legyen semmi szétdobálva. A gyógyszereket (morfium, szublimát) az orvos gondosan zárja el. A műszerek legyenek tiszták, ne legyenek összeégetve.

Annak a területnek köz-eü. viszonyaival tisztában kell lennünk, ahol éppen vagyunk, miután ténykedéseinket ez bizonyos fokig megszabja (pleudemias struma, malária, mocsárláz stb.)

VI. Az orvosi tevékenység nem állhat csupán felületes ránézésből. Vizeletvizsgálat, vérnyomásmérés, hőmérőzés, pontos anamnézis és status felvétel után alapvetőek. A legbanálisabb tonsillitis után is nephritis, myocarditis fejlődhet ki. Persze, hogy ezt felismerjük, s egy derékfájásról panaszkodó bajtársat ne küldjünk be vesegyulladás diagnózissal kórházba, ahol lelkiismeretes vizsgálatra van szükség.

Teljesen rajtunk múlik az, hogy a katonarvosokkal kapcsolatosan kialakult, nem egészen kedvező kép megváltozzék.

A helyes diagnosztikai munkát megfelelő gyógyító tevékenység kísérje, nem minden lázas betegségnél kell pl. penicillint adni, enterocolitis ac. kezelésénél már túl vagyunk a bismut tannalbin kizárólagos alkalmazásán. Az orvos fordítson gondot, hogy azok a bajtársak, akik a gyengélkedőszobában fekiüdnek, megkapják gyógyszerüket, meleg táplálékukat, s megfelelő ápolásuk egyéb kellékét. Ne feledkezzék meg arról sem az orvos, hogy a fekvőbetegek sajtóval, irodalommal jól legyenek látva.

VII. Az eü. anyagnem felelőse az orvos, így az igénylés, átvétel, leltári kezelés, tárolás, kezelés, karbantartás felelőse is. Az eü. anyagraktár száraz, jól elsötétíthető helyiség legyen megfelelő ajtózárral és ablakráccsal. A polcokon anyagnemek szerint, áttekinthető csoportosításban legyenek az anyagok.

Tekintve, hogy gyúlékony anyagok is vannak itt, a tűzbiztonsági irtézkedéseket meg kell tenni. Az anyagokat időről-időre át kell nézni, ilyenkor a gyógyszereket lejárát előtt vagy felhasználásra, vagy kicserélésre kiadjuk. A fém és bőr dolgokat az anyaggazdasági utasítások értelmében karbantartjuk.

Negyedévenként az előírt anyagrovancsolást meg kell tartani. Anyagigénylésnél ügyelni kell, nehogy felesleges mennyiségben halmozzuk a gyógyszereket, műszereket.

Amint látjuk, sok dolga van az eü. szolgálat vezetőjének, hogy ennek eleget tudjon tenni; legnagyobb tervszerűségre van

szükség. A munkát a beosztottakkal megfelelően el kell osztani. Állandó tanítással és oktatással kell a beosztottak ismereteit bővíteni.

Nem kétséges, hogy a sokágú szolgálat ellátását csak az a bajtárs tudja ellátni, aki megfelelő politikai öntudat alapján állva, fáradhatatlanul tanul, tanít és dolgozik. Szabályzatok, rendeletek ismeretén túl a politikai és szakmai tanulás, a csapat-
tal való együttlét tesz méltóvá bennünket arra, hogy a Néphad-
sereg eü. szolgálatát elláthassuk.